

Janina Kotlińska

Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

PRZEPŁYWY FINANSOWE MIĘDZY GMINĄ A BANKIEM – NA PRZYKŁADZIE POZNANIA

1. Wstęp

Jednostki samorządowe, w tym gminy, są podmiotami, których funkcjonowanie uwarunkowane jest różnego rodzaju powiązaniami z partnerami zewnętrznymi. Do podmiotów tych należą zarówno te z sektora publicznego, jak i te prywatne. Szczególne miejsce wśród nich zajmują instytucje finansowe, w szczególności zaś banki.

Funkcjonowanie jednostek samorządowych bez banków jest niemożliwe. Wskazane podmioty sektora publicznego zawsze zgłaszały zapotrzebowanie na usługi świadczone przez banki. Im bardziej się one jednak rozwijają, tym większe jest zapotrzebowanie ich na te usługi. Banki nie pozostają w tym zakresie obojętne. Kontakty między gminą i bankiem mogą przybrać postać długotrwałej, ścisłej i – co istotne – wielopłaszczyznowej współpracy lub – co nie jest wykluczone – mogą być efektem jednorazowo podjętej decyzji. Ich konsekwencją są zazwyczaj przepływy środków finansowych.

Celem niniejszego opracowania jest wskazanie, jakiego rodzaju powiązania mogą zachodzić między bankiem i gminą oraz w wyniku których powiązań zachodzą przepływy finansowe, a także przedstawienie na przykładzie Poznania w latach 1991-2004: 1) jakiego rodzaju i w jakiej wysokości przepływy finansowe wystąpiły między samorządem miasta i podmiotami sektora bankowego, 2) z jakiego rodzaju bankami władze samorządowe podejmowały współpracę w tym względzie.

Tak określonym celom podporządkowany został układ opracowania. Opracowanie jest podzielone na dwie zasadnicze części. W pierwszej z nich omówiono rodzaje powiązań między gminą a bankiem, w efekcie których zachodzą przepływy finansowe, w drugiej zaś analizie poddano przepływy środków między budżetem Poznania i bankami w latach 1991-2004.

2. Rodzaje powiązań pomiędzy gminą a bankiem, w wyniku których zachodzą przepływy finansowe

Między jednostką samorządu terytorialnego a bankiem mogą wystąpić różnego rodzaju powiązania. Rodzaj tych powiązań zależy od wielkości jednostki samorządowej, czyli m.in. od: wielkości dochodów budżetowych, aktywności organów samorządowych w pozyskiwaniu dodatkowych środków finansowych, ilości i form organizacyjno-prawnych samorządowych jednostek organizacyjnych, zapotrzebowania jednostki samorządowej na środki finansowe, a co się z tym łączy – od rozwoju społeczno-gospodarczego terenu objętego działaniem danych władz samorządowych.

Powszechnie uważa się, że optymalny model współpracy jednostek samorządu terytorialnego i banku powinien uwzględniać następujące moduły:

- prowadzenie rachunków bankowych samorządu terytorialnego i tworzonych przez niego jednostek organizacyjnych. Bank, który zajmuje się obsługą finansową omawianych podmiotów, pozyskuje wypłacalnego klienta, a jednocześnie udział w lokalnych inicjatywach gospodarczych, które zwykle ujawniają na styku biznesu i władz lokalnych [3, s. 106-107],
- atrakcyjny system lokowania wolnych środków finansowych, umożliwiający ich wycofanie przed terminem określonym w zawartej umowie, bez utraty znacznej części odsetek,
- finansowanie komunalnych przedsięwzięć inwestycyjnych i w miarę potrzeb – bieżących niedoborów budżetowych,
- faktoring należności [5, s. 326-327],
- doradztwo finansowe, opiniowanie projektów, pomoc w negocjacjach finansowych warunków kontraktów,
- udział w restrukturyzacji jednostek organizacyjnych,
- przygotowanie i obsługa emisji komunalnych papierów wartościowych [4, s. 50].

Nie każdy z wymienionych modułów pociąga za sobą przepływy środków finansowych. Ze wskazanych bowiem siedmiu modułów przepływy środków finansowych między jednostką samorządową a bankiem zachodzą w budżecie, w zauważalnym wymiarze, w ramach trzech pierwszych wymienionych modułów.

Podstawowym polem współpracy banków z jednostkami samorządu terytorialnego jest kasowa obsługa ich budżetu, która obejmuje czynności związane z obiegiem środków pieniężnych, tj. przyjmowaniem wpłat na rzecz budżetu, przechowywaniem tych środków oraz wypłacaniem określonych przez uprawnione osoby kwot na rzecz podmiotów wskazanych w dyspozycjach kasowych.

Środki na rachunek bankowy gmin wpływają sukcesywnie, w znacznych kwotach i zwykle w ściśle określonych terminach. Pochodzą one m.in. z podatków, różnego rodzaju opłat, subwencji ogólnej. Są one rozdysponowywane (najczęściej w formie bezgotówkowej) na wydatki bieżące i wydatki inwestycyjne. W skład

wydatków bieżących wchodzi głównie wynagrodzenia i tzw. pochodne od wynagrodzeń pracowników samorządowych, a także inne wydatki związane z funkcjonowaniem jednostek budżetowych (w tym urzędu), dopłaty do działalności zakładów budżetowych itd. W większości przypadków terminy przepływu tych środków są znane obu stronom, co pozwala zarówno władzom lokalnym, jak i bankowi prowadzić racjonalną gospodarkę finansową tymi środkami pieniężnymi.

Bank, który prowadzi obsługę budżetu, musi być wyłoniony zgodnie z przepisami ustawy „Prawo zamówień publicznych” [7], czyli w drodze przetargu. Wskazana procedura wyłaniania banku do obsługi budżetu nie jest przypadkowa. Wybrany bank, współpracując z jednostką samorządową, obsługuje bowiem nie tylko jej rachunek, ale często również rachunki bankowe jednostek pomocniczych gmin, tj. sołectw, dzielnic, osiedli [1, s. 36-37] i samorządowych jednostek organizacyjnych, m.in. szkół czy szpitali. Jednostka samorządu terytorialnego jest więc – również z tego punktu widzenia – atrakcyjnym partnerem dla banku. Nic więc dziwnego, że prześcigają się one w tym, aby takiego partnera jak jednostka samorządowa, w tym w szczególności duże miasto, pozyskać dla siebie. Efektem tych działań jest często duża liczba ofert, jakie w tym zakresie trafiają do władz lokalnych. Coraz więcej jednostek samorządowych, zwłaszcza gmin miejsko-wiejskich, spotyka się z ofertami prowadzenia obsługi bankowej przez konkurujące ze sobą banki komercyjne, liczące na niezadowolenie samorządowców z dotychczasowej współpracy, często z bankami spółdzielczymi.

Za kasową obsługę budżetu jednostka samorządowa musi zapłacić. Żaden bank nie zajmie się przepływem środków, nie pobierając za to należności. Jego korzyściami są opłata za prowadzenie rachunku, prowizja od dokonywanych przepływów, a przede wszystkim posiadanie środków finansowych, które powiększają potencjał środków finansowych, którymi w pewnych okresach może on dysponować.

Jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli są właścicielami majątku, który musi być racjonalnie wykorzystywany. Decyzje z nim związane bowiem mają bezpośredni związek zarówno z dochodami jednostki samorządowej, jak i z kierunkami jej wydatków. W związku z tym pracownicy samorządowi powinni mieć kompleksową wizję gospodarowania tym majątkiem. Dotyczy to także gospodarowania wolnymi środkami finansowymi.

Samorząd terytorialny zgłasza zapotrzebowanie na usługi bankowe nie tylko w związku z bieżącą obsługą kasową budżetu. Jest on zainteresowany także korzystnymi lokatami wolnych środków pieniężnych, tzn. środków, które w określonym okresie nie będą wykorzystywane do realizacji zadań samorządu [6, s. 208]. Zarządzanie wolnymi środkami w jednostkach samorządu terytorialnego nie sprowadza się jednak wyłącznie do korzystania przez nie z oferowanych przez banki lokat automatycznych, zakładanych w ramach bieżącego rachunku bankowego. Władze lokalne zainteresowane są też korzystnymi lokatami terminowymi wolnych środków pieniężnych, zakładanymi na podstawie odrębnie zawieranych umów.

Organ wykonawczy jednostki samorządowej podejmuje decyzję o lokowaniu wolnych środków budżetowych na rachunkach w wybranych przez siebie bankach, bez konieczności uzyskania odrębnej zgody rady [8]. Bankiem tym nie musi być przy tym instytucja prowadząca obsługę budżetu jednostki samorządowej. Może to być inny bank, który złoży jednostce samorządowej atrakcyjną w tym zakresie ofertę. Atrakcyjność oferty może wynikać zarówno z wysokości oprocentowania lokaty, jak i z procedury zawierania umowy o jej założenie [2, s. 294]. Pamiętać jednak należy, że dla władz lokalnych, podejmujących decyzję o utworzeniu lokaty równie ważnym kryterium wyboru banku – obok wyżej wymienionych zachęt – będzie bezpieczeństwo zakładanych lokat.

Dochody budżetowe oddane do dyspozycji poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego są niestety bardzo ograniczone, najczęściej do tego stopnia, że umożliwiają finansowanie jedynie zadań bieżących, a tylko w części zadań inwestycyjnych, tak istotnych dla rozwoju danego terenu. W związku z tym jednostki samorządowe zmuszone są do poszukiwania innych, pozabudżetowych środków finansowania. Jednym ze źródeł tych środków jest kredyt bankowy.

Jednostki samorządu terytorialnego sięgają po kredyt bankowy jednak nie tylko wtedy, gdy poszukują środków na sfinansowanie kosztów realizowanych inwestycji komunalnych. Mogą one wykorzystywać to źródło – i często tak czynią – aby sfinansować pojawiające się w budżecie bieżące niedobory środków finansowych.

Kredyt bankowy jest zwrotnym źródłem środków, z którym związany jest obowiązek zapłacenia przez jednostkę samorządową stosownego oprocentowania, wyrażającego się w wysokości odsetek. Wysokość tych odsetek jest przy tym zróżnicowana, w zależności od tego, jakiego rodzaju i jakiej wysokości jest to kredyt.

Władze lokalne często płacą wysoką cenę za pieniądze pożyczone przez bank. Jeśli jednak mogą, to starają się o pozyskanie środków po jak najniższej cenie. Pożyczanie środków od banków ma jednak swoje zalety. Zaliczyć do nich można: prostą i krótką procedurę udzielania kredytu, dowolny moment uruchomienia linii kredytowej (połączenie uruchomienia środków z realnymi potrzebami), bardziej niż w przypadku obligacji zróżnicowane konstrukcje odsetek (kredyt można oprzeć na konstrukcji stałego lub zmiennego oprocentowania), co ma wpływ na poziom kosztów obsługi długu. Kredyt może też być renegocjonowany i wcześniej spłacony.

3. Przepływy finansowe między bankami i budżetem Poznania w latach 1991-2004

W latach 1991-2004¹ obsługę budżetu Poznania prowadził bank Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA (wcześniej Powszechna Kasa Oszczędności BP),

¹ Pierwszą uchwałą Rady Miasta Poznania regulującą kwestię obsługi bankowej budżetu miejskiego była Uchwała nr XVI/105/90 (z 12 grudnia 1990 r.).

mimo że starały się o to też inne banki, w tym m.in. BZ WBK SA. Za korzystanie z tej usługi władze lokalne ponosiły opłaty. W związku z tym jednak, że opłaty płacone były bezpośrednio przez miejskie jednostki organizacyjne, nie udało się autorce na potrzeby niniejszego opracowania ustalić wysokości łącznych kosztów, jakie miasto poniosło z tego tytułu.

Jeśli chodzi o lokowanie wolnych środków, to w badanym okresie władze lokalne Poznania nie nawiązały współpracy w tym zakresie – co istotne – jedynie z jednym bankiem. Niezależnie od oferty banku prowadzącego obsługę budżetu miasta, korzystały one w tym zakresie też z usług innych banków. Na przykład od 2001 r. bankami tymi były: BZ WBK SA (przedtem WBK SA), Pekao SA, ING Bank Śląski SA, BRE Bank SA, Bankgesellschaft Berlin SA, DZ Bank Polska SA, BEŻ SA, Dresdner Bank. Odsetki od wolnych środków finansowych ulokowanych przez władze lokalne Poznania w tych bankach stanowiły łącznie prawie 20,5 mln zł (zob. tab. 1). Największa część dochodów z odsetek wpłynęła przy tym do budżetu omawianej jednostki samorządowej w 2001 r.

Tabela 1. Dochody budżetowe z lokat bankowych w Poznaniu w latach 1991-2004

Rok	Dochody budżetowe ogółem (w zł)	Dochody własne (w zł)	Odsetki od środków na rachunkach bankowych		
			w zł	% dochodów ogółem	% dochodów własnych
1991	82 019 828	76 575 672	342 441	0,24	0,45
1992	126 901 558	87 146 792	185 724	0,15	0,21
1993	194 135 388	134 199 324	214 881	0,11	0,16
1994	280 534 300	178 028 515	312 687	0,11	0,18
1995	361 740 793	240 703 561	399 654	0,11	0,17
1996	671 638 768	513 815 320	498 724	0,07	0,10
1997	773 302 063	600 670 277	3 226 065	0,42	0,54
1998	962 602 975	724 388 778	2 724 482	0,28	0,38
1999	1 000 459 188	666 836 348	1 611 459	0,16	0,24
2000	1 145 424 869	605 615 239	1 222 537	0,11	0,20
2001	1 294 215 117	693 705 587	4 452 206	0,34	0,64
2002	1 314 206 959	720 648 388	1 213 159	0,09	0,17
2003	1 289 393 122	764 247 625	1 749 157	0,14	0,23
2004	1 472 430 541	800 999 563	2 272 272	0,15	0,28
Ogółem	10 969 005 469	6 807 580 989	20 425 448	0,19	0,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej m. Poznania.

Wskazane dochody stanowiły średnio blisko 0,2% łącznych dochodów budżetowych Poznania i 0,3% jego dochodów własnych. Nie były to więc w tym ujęciu znaczne wpływy. Dodatkowa jednak kwota, jaka wpłynęła do budżetu miasta wskutek gospodarowania finansowym majątkiem komunalnym, pozwalała na sfinansowanie części wydatków miasta, związanych z wydatkami bieżącymi.

W rozpatrywanym okresie kredyt bankowy stanowił w badanej jednostce samorządowej istotne źródło przychodów. W latach 1991-2004 kredyty zaciągnięte przez władze lokalne stanowiły średnio przeszło 31% przychodów miasta ogółem. W większości były to przychody z kredytów inwestycyjnych. Kredyty na sfinansowanie wydatków bieżących władze lokalne zaciągnęły jedynie trzykrotnie w ciągu 14 lat funkcjonowania reaktywowanego samorządu terytorialnego w Polsce (zob. tab. 2). Nie były to jednak kwoty relatywnie wysokie.

Tabela 2. Kredyt bankowy źródłem przychodów budżetowych m. Poznania w latach 1991-2004

Rok	Przychody ogółem (w zł)	Przychody z kredytów			
		ogółem (w zł)	% przychodów ogółem	na wydatki bieżące (w zł)	inwestycyjnych (w zł)
1991	0	0	0,00	0	0
1992	4 079 800	4 079 800	100,00	3 000 000	1 079 800
1993	3 600 000	0	0,00	0	0
1994	4 700 000	0	0,00	0	0
1995	2 174 080	0	0,00	0	0
1996	4 079 800	4 079 800	100,00	3 000 000	1 079 800
1997	56 380 852	19 330 852	34,29	2 784 140	16 546 712
1998	85 427 958	50 000 000	58,53	0	50 000 000
1999	119 965 828	55 787 254	46,50	0	55 787 254
2000	117 517 342	102 517 372	87,24	0	102 517 372
2001	105 420 660	0	0,00	0	0
2002	242 464 424	69 262 404	28,57	0	69 262 404
2003	220 062 562	0	0,00	0	0
2004	169 344 100	50 400 000	29,76	0	50 400 000
Ogółem	1 135 217 406	355 457 482	31,31	8 784 140	346 673 342

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej m. Poznania.

W badanym okresie władze opisywanej jednostki samorządowej zaciągały kredyty bankowe w różnych bankach, w tym m.in. w: PKO BP SA, BGK, ING Bank Śląski SA, BPH SA, BZ WBK SA. Środki z tych kredytów przeznaczone były m.in. na: budowę Poznańskiego Szybkiego Tramwaju (PST), remonty w budynkach komunalnych, remonty chodników, ulic i wiaduktów, wykup gruntów, zakup taboru tramwajowego, inwestycje w poznańskiej palmiarni i na poznańskiej Malcie.

W latach 1991-2004 wskazane kredyty inwestycyjne stanowiły średnio 10,61% łącznych źródeł finansujących inwestycje realizowane w Poznaniu. W 2000 r. środki z kredytu stanowiły jednak przeszło 33% łącznych środków wydanych na inwestycje komunalne w tym mieście. Wpływy z tych kredytów stanowiły przy tym średnio 10,75% krajowych źródeł finansowania inwestycji i aż 37,45% środków finansujących inwestycje, pochodzących z krajowych zwrotnych źródeł środków (tab. 3).

Tabela 3. Kredyt bankowy źródłem finansowania inwestycji komunalnych realizowanych przez władze lokalne w Poznaniu w latach 1991-2004

Rok	Ogółem środki poniesione na finansowanie inwestycji (w zł)	Krajowe źródła finansowania inwestycji (w zł)	Krajowe zwrotne źródła finansowania inwestycji	Kredyty komercyjne			
				kwota	% łącznych źródeł finansowania inwestycji	% krajowych źródeł finansowania inwestycji	% krajowych zwrotnych źródeł finansowania inwestycji
1991	12 823 553	12 823 553	0	0	0,00	0,00	0,00
1992	20 293 400	20 293 400	1 079 800	1 079 800	5,32	5,32	100,00
1993	48 602 510	48 602 510	4 200 000	0	0,00	0,00	0,00
1994	73 359 900	73 359 900	600 000	0	0,00	0,00	0,00
1995	74 893 948	74 382 842	1 294 080	0	0,00	0,00	0,00
1996	275 953 481	275 953 481	69 140 922	1 079 800	0,39	0,39	1,56
1997	250 999 827	250 999 827	56 380 852	16 546 712	6,59	6,59	29,35
1998	382 035 614	382 035 614	85 427 958	50 000 000	13,09	13,09	58,53
1999	384 235 553	384 235 553	90 787 254	55 787 254	14,52	14,52	61,45
2000	207 115 999	306 059 999	106 876 372	102 517 372	33,38	33,50	95,92
2001	254 652 614	253 572 614	105 415 660	0	0,00	0,00	0,00
2002	303 516 286	286 593 286	70 079 904	69 262 404	22,82	24,71	98,83
2003	396 324 691	396 324 691	192 933 850	0	0,00	0,00	0,00
2004	483 991 949	460 624 949	141 500 000	50 400 000	10,41	10,94	35,62
Ogółem	3 268 799 324	3 225 862 219	925 716 652	346 673 324	10,61	10,75	37,45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej m. Poznania w latach 1991-2004 i odpowiednich sprawozdań z wykonania budżetu miasta.

Odsetki od kredytów zaciągniętych przez władze lokalne Poznania stanowiły znaczne kwoty w badanym okresie. Jedynie w latach 2000-2004² wyniosły one łącznie przeszło 64,5 mln zł. Największa część tych odsetek została spłacana w 2001 r. (przeszło 32,7 mln zł). W kolejnych latach wielkość ta sukcesywnie malała. W 2004 r. do spłaty od zaciągniętych przez miasto kredytów przypadała już jedynie kwota nieco ponad 6,8 mln zł.

4. Podsumowanie

Przepływy finansowe między gminą a bankiem wynikają bezpośrednio z: prowadzenia przez banki rachunku bankowego jednostki samorządowej, a tym samym obsługi budżetu, lokowania wolnych środków na rachunku bankowym,

² Brak szczegółowych danych z tego zakresu za wcześniejsze lata.

udzielania kredytów na działalność bieżącą i inwestycyjną. Przepływy te powiększają pulę środków, jaką mają do dyspozycji władze lokalne. Pociągają one jednak konieczność ponoszenia opłat z tytułu prowadzenia rachunku, prowizji od dokonywanych operacji bankowych oraz odsetek od udzielonego kredytu bieżącego i długoterminowego.

W latach 1991-2004 władze lokalne Poznania, podobnie jak i inne jednostki samorządowe, korzystały z wymienionych usług bankowych, czerpiąc z tego tytułu dochody i przychody oraz ponosząc koszty. Uzyskane dochody z odsetek od lokat bankowych, choć wyniosły przeszło 20,5 mln zł, stanowiły niewielką część dochodów badanej jednostki samorządowej. Zaznaczyć należy, że gdyby nie odpowiednio podjęte przez władze lokalne decyzje, środki te nawet w tej wysokości nie zasiliłyby budżetu Poznania.

Zaciągnięte przez miasto kredyty (w bankach funkcjonujących w Polsce) stanowiły znaczną część łącznych źródeł finansujących inwestycje komunalne w mieście. Nie było to przy tym dominujące źródło finansowania tych inwestycji, co pozwala stwierdzić, że władze lokalne Poznania poszukiwały innych korzystniejszych dla miasta (np. tańszych) źródeł pochodzenia brakujących na ten cel środków³. Za korzystanie ze środków banku w postaci kredytu władze lokalne jednak tylko w czterech ostatnich badanych latach zapłaciły ponad 64,5 mln zł.

W badanym okresie władze lokalne Poznania (podobnie jak z pewnością i innych jednostek samorządowych) współpracowały z kilkoma bankami. Współpraca ta podejmowana była zarówno z bankami państwowymi (PKO BP, BGK), jak i z bankami komercyjnymi z udziałem kapitału zagranicznego, niekoniecznie mającymi obecnie siedzibę na terenie Polski.

Banki potrzebne są jednostkom samorządowym jednak nie tylko po to, aby mogły one lokować swoje czasowo wolne środki finansowe oraz zaciągać kredyt na potrzeby bieżące i inwestycyjne. Są im potrzebne po to, jak podkreślają pracownicy wydziałów finansowych tych jednostek, aby świadczyć na rzecz jednostki samorządowej bardziej skomplikowane i bardziej kompleksowe usługi, takie jak np. pomoc przy emisji i wprowadzaniu na rynek obligacji komunalnych, co miało miejsce w Poznaniu (władze lokalne współpracowały w tym przedsięwzięciu z bankiem PeKaO SA). Dotyczy to również banków spółdzielczych, z którymi współpracują zwłaszcza gminy wiejskie.

³ Autorka przeanalizowała sprawozdania z wykonania budżetu miasta Poznania za lata 1991-2004 oraz materiały opracowane przez UM w Poznaniu, w tym opracowania dotyczące sytuacji społeczno-gospodarczej m. Poznania za poszczególne badane lata. Na tej podstawie opracowane zostały szczegółowe zestawienia tabelaryczne prezentujące, z jakich – w tym krajowych zwrotnych – źródeł finansowania inwestycji korzystały władze lokalne Poznania w latach 1991-2004.

Literatura

- [1] Borodo A., *Samorząd terytorialny. System prawno-finansowy*, Wyd. Prawnicze PWN, Warszawa 1997.
- [2] Filipiak B., *Procedury zarządzania wolnymi środkami pieniężnymi w jednostkach samorządu terytorialnego*, [w:] *Finanse*, red. B. Pietrzak, SGH, Warszawa 2005.
- [3] Flejterski S., Iglewski J., Smoliński J., *Model współpracy pomiędzy bankiem komercyjnym a gminą*, [w:] *Bankowość w miastach – wykorzystanie majątku komunalnego w finansowaniu rozwoju miast*, Materiały z Międzynarodowego Seminarium Naukowego nt. „Bankowość w miastach”, zorganizowanego w Szczecinie w marcu 1995 r., red. W. Pąski, Politechnika Szczecińska, Szczecin 1997.
- [4] Kotlińska J., *Zapotrzebowanie samorządu terytorialnego na usługi bankowe*, [w:] *Usługi bankowe dla samorządu terytorialnego*, red. E. Denek, Biblioteka Menedżera i Bankowca, Warszawa 2000.
- [5] Majchrzycka-Guzowska A., *Finanse i prawo finansowe*, Wyd. Prawnicze PWN, Warszawa 1995.
- [6] Stanisławiszyn H., Janicki M., *Funkcjonowanie rachunku bankowego samorządu terytorialnego*, [w:] *Funkcjonowanie samorządu terytorialnego – doświadczenia i perspektywy*, red. S. Dolata, t. II, Uniwersytet Opolski, Opole 1998.
- [7] Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. „Prawo zamówień publicznych”, DzU 2004 nr 17, poz. 177.
- [8] Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych, DzU 2005 nr 249, poz. 2104, z późn. zm.

CASH FLOW BETWEEN A MUNICIPALITY AND A BANK – POZNAN CASE STUDY

Summary

The contacts between a municipality and a bank can take different forms but the result, however, is usually cash flow.

Cash flow between a municipality and a bank is a direct outcome of the municipality having an account with the banks; therefore the banks render services such as: budget related services, depositing free financial means, granting loans and credits for current operations as well as future investments. The cash flow increases the volume of means to be used by local authorities, however, it also creates obligatory fees to be paid such as: account related fees, commissions on banking operations and interest on current and long-term credit.

Municipalities need banks not only to deposit their temporarily free funds and take credits for current operations and future investments but also to have access to more complicated and complex services and to get assistance with cash flow management.